

Enheten för handel och säkerhet
Magnus Andersson

YTTRANDE
2026-08-06 Dnr 2026/01499-2

Regeringskansliet

Kommerskollegiums yttrande över promemorian Mål för trygg energiförsörjning, KN2026/01473

1 Yttrande

Kommerskollegium har utifrån myndighetens ansvarsområden inga invändningar mot att regeringen anger ett långsiktigt mål om ett motståndskraftigt och uthålligt energisystem. Promemorian anger på en allmän nivå att regelverk och arbetssätt behöver ses över, men preciserar inte vilka förändringar som kan bli aktuella.

1.1 Utgångspunkter för det fortsatta arbetet

Ur ett handelsperspektiv bör åtgärder för att trygga leveranssäkerhet för energi vara proportionerliga, icke-diskriminerande och samhällsekonomiskt effektiva. De behöver utformas inom det handlingsutrymme som unionsrätten och Sveriges internationella handelsåtaganden medger.

Risker som är hänförliga till utländskt ägande eller kontroll bör hanteras inom det särskilda regelverket för granskning av utländska direktinvesteringar. När konkreta styrmedel utformas bör deras konsekvenser för inflödet av kapital, konkurrensen och investeringsviljan beaktas i syfte att därigenom trygga leveranssäkerheten.

Kommerskollegium konstaterar att framtida prioriterings-, ransonerings- och regleringsåtgärder behöver utformas med beaktande av kraven i unionsrätten. Sådana krav påverkar inte bara prioriteringar av produktion och konsumenter i händelse av kris eller krig, utan även utformningen och driften av nödvändig infrastruktur och produktion i fredstid. Vid en faktisk energikris i infrastruktur kan icke-marknadsbaserade åtgärder, däribland förbrukningsfrånkoppling, vara nödvändiga. Sådana åtgärder bör emellertid användas endast som en sista utväg och behöver grundas på objektiva driftsäkerhetsbehov samt samordnas med berörda medlemsstater och systemansvariga.

2 Promemorians huvudsakliga innehåll

Regeringen anser i promemorian att det svenska energisystemet ska vara motståndskraftigt och uthålligt så att Sverige har en trygg energiförsörjning. Energisystemet ska ha förmåga att leverera nödvändig energi även under allvarliga störningar och i värsta fall krig för att kunna upprätthålla de viktigaste samhällsfunktionerna och totalförsvaret. Aktörer inom energiförsörjningen och energianvändare bör förebygga, kunna motstå och ha förmåga att hantera störningar samt snabbt återhämta sig efter avbrott.

Promemorian nämner i korthet internationella förhållanden med fokus på att Sverige som allierad i Nato har åtaganden att upprätthålla och stärka samhällets beredskap och motståndskraft. Detta belyser ytterligare, utöver de transeuropeiska nätverken och den inre marknaden för energi och Sveriges åtaganden enligt unionsrätten, vikten av internationell handel för att trygga leveranssäkerhet för energi, inte bara för konsumenter i Sverige, utan även för konsumenter i, eller anslutna till de europeiska infrastrukturerna för energidistribution, andra medlemsstater i EU och energikonsumenter i allierade stater i övrigt.

3 Kommerskollegiums tidigare yttranden

Kommerskollegium framhöll i sitt yttrande över betänkandet Spänning i tillvaron – hur säkrar vi vår framtida elförsörjning? (SOU 2025:47) vikten av EU:s inre marknad för den svenska elförsörjningen. En fungerande elproduktion och elnätverksamhet kan vara beroende av utländsk arbetskraft och gränsöverskridande tjänster för bland annat underhåll och reparationer. Kommerskollegium framhöll också att samtliga effekter av en minskning av importberoendet behöver analyseras. Import av el och komponenter för den inhemska elproduktionen kan ge alternativa försörjningsmöjligheter vid en nationell elkris.

Kommerskollegium har vidare, bland annat i yttrandena över En ny beredskapssektor – för ökad försörjningsberedskap (SOU 2024:19) och Nya samverkansformer, modern byggnads- och reparationsberedskap – för ökad försörjningsberedskap (SOU 2025:68), framhållit att en fungerande utrikeshandel och en fungerande inre marknad är delar av Sveriges försörjningsberedskap. Uthållig motståndskraft förutsätter fungerande gränsöverskridande flöden av varor, tjänster, kapital och arbetskraft. Kommerskollegium har också varnat för att ospecificerade beredskapskrav kan leda till antagandet att lokala eller nationella leverantörer alltid ger högst leveranssäkerhet, vilket inte behöver vara fallet.

I rapporten EU – en viktig del av Sveriges försörjningsberedskap har Kommerskollegium bedömt att den inre marknaden ger bättre förutsättningar för omställning och diversifiering än om varje medlemsstat försöker bli självförsörjande. Det nationella beredskapsarbetet bör därför utgå från unionsrätten, värna den fria rörligheten även under kriser och beakta de gemensamma kris- och beredskapsinstrument som finns på unionsnivå. Kommerskollegiums analys av

energikostnadernas påverkan på handel och produktion visar dessutom att högre energikostnader i de flesta undersökta sektorer har ett samband med lägre export och att sambandet är starkare i energiintensiva sektorer. Effekterna på energipriser och företagens internationella konkurrenskraft behöver därför ingå i bedömningen av framtida åtgärder.

Yttrandet har beslutats av vikarierande enhetschef Mia Salborn Hodgson.
Föredragande har varit utredaren Magnus Andersson.

Stockholm den 6 augusti 2026

Mia Salborn Hodgson